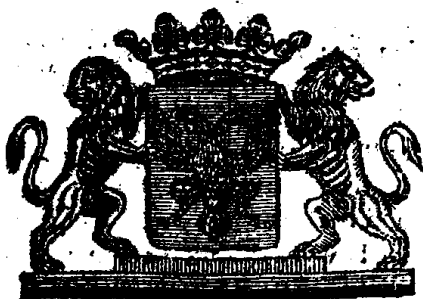

ARNHEMSCHE

Zaterdag

COURANT.

den 18 November.

PRUISSEN.

De *Schwäbischer Merkur*, van den 13den, behelst den volgenden brief uit Berlijn: « De Amsterdamsche bankier *Wijthoff* bevindt zich nog steeds hier, om voor zich en in naam der Hollandsche fabrikan ten de regering omtrent handelsverdragen met Holland in te lichten. De heer *Wijthoff* tracht met onvermoeide volharding de tegenwerpingen te wederleggen, welke hem zoo wel door de Pruisische staatsmannen, als door Pruisische fabriekbezitters, en zelfs door de regering van zijn Vaderland gemaakt worden; en schrijft memoriën op memoriën, te einde de wederzijdsche voordeelen te doen inzien. Onlangs heeft hij een nieuw verzoeg aan de Ministers gerigt, tegen ondersteuning der beetwortelsniker van wege den staat. Hij beroept zich daarin op de wederkeerigheid des handels, die in het algemeen daarop steunt, dat uit- en invoer plaats grijpe; weswege met het ophouden van het eene ook het andere ophoudt; zoodat bij vermindering van den invoer uit de koloniën, deze ook niet meer, gelijk thans, de aanzienlijke hoeveelheid Silezische lijnwaden, Saxische manufacturen en katoenen stoffen, welke jaarlijks naar Oost-Indië gaan, zullen kunnen betalen. Verder betoogt hij, dat de beetwortel-fabrikatie zich nooit zonder sterke verbodsmaatregelen zal kunnen staande houden tegen de fabrikatie uit suikerriet; daar niet alleen de zon der keerkringen eene veel krachtiger stof voortbrengt, maar in O. I. het wekelijksch arbeidsloon van eenen man nauwelijks 2½ stuiver Hollandsch bedraagt, en de vracht van het wentner naar Europa niet veel meer dan een gulden belooft. »

Berlijn, 13 November. De kamerheer, buitengewoon gezant en gevolmagtigde minister van het Nederlandsche hof, graaf *von Wylich und Lottum*, is naar 's Gravenhage vertrokken.

POLEN.

Poolsche grenzen, 4 November. Men heeft onlangs in verscheide Duitse bladen de tijding gelezen, dat de vorst van Warschau den door hem bekleeden hoogen post van gouverneur-generaal des koninkrijks Polen nederleggen zou. Door het nader berigt dat de vorst een vijfjarig verlof tot reizen gekregen had, werd zelfs te kennen gegeven dat hij niet meer, als te voren, de gunst des keizers genoot. Deze tijding heeft hier groote bevreesing gebaard, daar alle ons uit het koninkrijk Polen geworden berigten, niet de minste omstandigheid vermelden, die daartoe betrekking hebben kon.

ZWEDEN en NOORWEGEN.

Stokholm, den 3den November. « HH. MM. zijn gisteren namiddag van Rosersberg in de hoofdstad teruggekeerd, en de Koning heeft terstond de voor den tijd zijner afwezigheid ingestelde regering ontbonden. Vermits Z. M. den wensch had te kennen gegeven, dat er geene illuminatie der openbare gebouwen plaats hebben mogt, zoo heeft de stad de daartoe bestemde gelden, 6000 rijksdaalders banco, aan het opvoedings-gesticht voor arme en verwaarloosde kinderen toegelegd, en heeft de magistraat er nog 1000 rijksdaalders bijgevoegd. — De armen en de gevangenen werden verzorgd. » Navolgingswaardig voorbeeld, wanneer Koningen reizen! Wel zoo doelmatig misschien als gastmalen, illuminatiën en vuurwerken.

LONDEN, den 13den November.

De heer *Shail*, een der voornaamste verdedigers van Ierland en de bijzondere vriend van den heer *O'Connell*, is door het gouvernement tot secretaris van het bureau van Indië benoemd met eene jaarwedde van 2500 p. st. (f 30,000). Reeds vroeger had hij voor verscheidene zijner bloedverwanten winstgevendende betrekkingen verworven.

— Volgens brieven uit Calcutta dd. 16 Julij II. zon dit jaar de indigo-oogst niet gunstig uitvallen en de opbrengst geene 100,000 kisten bedragen. De wisael op Engeland was steeds dezelfde.

Uit Mauritius zijn de tijdingen nopens den oogst voordeeliger. Naar luid van brieven, van 16 Augustus II. zou de opbrengst der suiker vijf duizend vaten meer dan in het afgelopen jaar bedragen. Het schip *Stirling* was er van Londen aangekomen, met 120,000 p. st. aan goud.

— Alhoewel het parlement overmorgen moet vergaderen, zal de Koningin eerst den 20sten de troonrede uitspreken.

PARIJS, den 13den November.

Men zegt, dat men het plan heeft, om inde maand Mei eene geregelde stoombootdienst van Havre naar Cronstadt aan te leggen; men zal aldus in 7 dagen van Parijs naar Petersburg kunnen reizen.

— Uit Havre schrijft men, dat aldaar 48 Groenlandsvaarders, ter walvischvangst zijn uitgezeld.

Van den 14den November.

Het gouvernement heeft gisteren avond de volgende telegrafische dépêche uit Toulon, dd. 10den November, bekend gemaakt:

Bona, 4 November.

De generaal *Valée* aan den Heer Raads-president.

De armee, met de gekwetsten, de zieken en den geheelen belegeringsstapel, is den 3den binnen Bona teruggekomen, zonder eenige manschap of bagaasje te hebben achtergelaten. Te Konstantine is een aanzienlijk garnizoen met proviand voor zes maanden gebleven. De tusschen-stellingen Merdjex Ammar, Guelma, Nechmaïja en Drean zijn insgelijks bezet. Van Konstantine tot Bona is geen enkel schot gevallen. De Arabieren hebben weder hunne tenten op de tijdens den togt tegen Konstantine verlaten douars opgeslagen. De kudden zijn inde, door den weg doorsnedene valleijen teruggekeerd, en op alle punten hebben de bewoners zich wet betoond.

— Don *Carlos* houdt zich onledig met te Tolosa missen te doen lezen, om den Hemel te danken voor zijnen gelukkigen terugkeer in Navarra. Gedurende dien tijd verspreiden zijne vrienden het gerucht van eene nieuw ontworpen expeditie tegen Kastilie, en van het deswege bijeenbrengen eener krijgsmagt van 30 bataljons. Men zoude hun kunnen tegenwerpen, dat het jaargetijde niet zeer gunstig is om te velde te trekken.

— In het Parijsche dagblad *le Commerce* leest men: « De ministers hebben zich in hunne laatste raadsvergadering ernstig met een ontwerp tot conversie der staatschuld en vermindering van de daarvoor betaalde renten bezig gehouden. Het beginsel, dat zulk eene conversie plaats zal hebben, is aangenomen. Het komt er nu slechts op aan, om te weten, of in de weldra te openen zitting der wetgevende kamer een ontwerp van wet over deze zaak zal worden aangeboden. In dat opzigt is men het nog niet eens geworden. »

BRUSSEL, den 14den November.

De Kamer van vertegenwoordigers heeft gisteren het budget van buitenlandse zaken gestemd, ten bedrage van 721,000 franken. Alst

Hoofdst. I.	
1 ^o . Traktementen van ambtenaren, geëmployeerden en bedienden aan het ministerie	38,000 fr.
2 ^o . Materieel	12,000 —
3 ^o . Aankoop van Leopolds-ordeteekenen	7,000 —
Hoofdst. II.	
Traktementen der politieke agenten. (*)	
1 ^o . Frankrijk	58,000 —
2 ^o . Engeland	80,000 —
3 ^o . Pruisen	54,000 —
4 ^o . Oostenrijk	40,000 —
5 ^o . Italië	40,000 —
6 ^o . Vereenigde Staten	25,000 —
7 ^o . Brazilië	21,000 —
8 ^o . Portugal	15,000 —
9 ^o . Spanje	15,000 —
10 ^o . Zweden	15,000 — (†)
11 ^o . Denemarken	15,000 —
12 ^o . Griekenland	15,000 —
Hoofdst. III.	
Traktementen van politieke agenten op non-activiteit, teruggekeerd van hunne zending	
	10,000 —
Hoofdst. IV.	
Traktementen aan eenige handels-agenten	
	100,000 —
Hoofdst. V.	
Reiskosten, koeriers, enz.	
	70,000 —
Hoofdst. VI.	
Te vergoeden onkosten aan buitenlandse agenten	
	50,000 —
Hoofdst. VII.	
Buitengewone zendingen en onvoorziene uitgaven	
	40,000 —

(*) Daarvoor vraagt ons gouvernement:

Frankrijk	f 44,000.
Engeland	— 55,600.
Pruissen	— 28,000.
Oostenrijk	— 28,000.
	f 22,000.

(†) Zweden (N. B. Dit gezantschap driemaal zoo veel betaald als het Belgische, bestaat geheel uit Belgen.)

Denemarken	20,000.
----------------------	---------

In België zal eerstdaags eene kompanieschap worden opgericht, onder den naam van *Algemeene Stoombootmaatschappij*. Deze maatschappij, die ten doel heeft België's handelsbetrekkingen uit te breiden, zal 14 stoombooten in de vaart hebben, van welke 12 zullen dienst doen tusschen Antwerpen, Brazilië, Havana, New-York, Konstantinopel, Barcelona en Hamburg. De beide overigen zullen in reserve blijven en tot het binnenslepen der schepen kunnen gebezigd worden.

's GRAVENHAGE, den 14^{den} November.

(Vervolg N°. 338.)

Ten achtste heeft men de intrekking verlangd der voor het rijk doellooze en voor de ingezetenen zeer bezwaarlijke bepaling van de wet op het gemaal, waarbij wordt vastgesteld, dat er steeds consentbiljetten noodig zijn, tot den vervoer van onbelast graan.

Ten negende heeft men, ten opzichte van de zegel-, registratie- en hypotheekrechten, den wensch te kennen gegeven, dat de deswege bestaande wetten spoedig mogten worden herzien, vooral ook omdat dezelve in verband met de nieuwe wetgeving moesten worden gebragt, en men dagelijks nieuwe bezwaren van de bestaande wetten ondervond. Men merkte deswege ook op, dat zich meer en meer de behoefte doet gevoelen, dat de tienjarige of tijdelijke vernieuwing van de hypotheecaire inschrijvingen weder worden hersteld; en dat het niet aan voorbeelden ontbreekt, dat het door versterf, afwezigheid, enz. schier onmogelijk is geworden, om ophelling te kunnen doen, vooral van ambtshalve genomen inschrijvingen, iets, hetgeen dikwerf hier evenzeer bezwarend wordt, door de overdrevene vorderingen van de hypotheek-bewaarders.

Eindelijk heeft men ook de noodzakelijkheid aangetoond, dat er eene nieuwe wet op het stuk der jagt en visscherij worde daargesteld. Daar de regering immers zelve het gebrekkige der wetgeving had ingezien, vleide men zich, dat spoedig door haar aan het geuit verlangen zou worden voldaan. Men heeft de regering onderscheidene misbruiken doen kennen, welke er onder de tegenwoordige wet plaats vinden. Ten gevolge daarvan, wenschte men, onder anderen, dat de permissiën, om te mogen jagen of visschen, welke zonder betaling van recognitiën worden afgegeven, onder de benaming van roode akten, alleen zouden worden uitgereikt aan personen, die tot het jagt-departement in eenige betrekking stonden, en aan hetzelfde belangeloos diensten bewijzen.

Betrekkelijk het ontwerp van wet, tot gelijkstelling van den accijns op de grove maatkolen en het kolengruis, is in de eerste afdeeling te kennen gegeven, dat men gaarne van de regering ontvangen zou, indien dit over een bepaald tijdperk kon worden gegeven, eene opgave van het afzonderlijk bedrag van den accijns van de drie soorten van steenkolen, dusverre aan verschillende taks van belasting onderworpen. Voorts vreesde men, dat hetzelfde kwaad, hetwelk men nu ten aanzien der aangifte van maatkolen voor gruis wil trachten te keeren, ten aanzien der aangifte van schaalkolen voor maatkolen zoude blijven bestaan. Ook duchtten sommige leden, dat het verband, tusschen de brandstoffen daargesteld, door deze verandering ten nadeele van het inlandsche product, den turf, zou worden verbroken. Voorts oordeelde men, en vond het onbillijk, dat de hoefsmiden en vooral de geringere standen, die kolengruis gebruiken, door de voorgestelde verandering het meest zouden lijden. Sommige leden echter vonden daarin minder bezwaar, uit hoofde van de vermindering der opcenten, waardoor de accijns van het gruis beneden het tegenwoordig bedrag zal blijven. Eindelijk vroeg men, hoe het met den accijns van de kolen zijn zal, die nog niet in consumtie zijn gebragt, maar in de entrepôts opgeslagen en nog voorhanden, en wel of van dezelve aan peil en regeling van den accijns, naar het voorgedragen tarief, zal plaats hebben, indien dit ontwerp mogt worden aangenomen. — In de tweede afdeeling heeft men bovendien verzocht, dat de belasting op de coake een object van wetgeving en niet van ministeriele beschikking mag wezen. — In de derde afdeeling heeft men de voorgestelde vermeerdering ook voor de minvermogene ingezetenen, die geene maatkolen maar gruis gebruiken, om zich des winters te kunnen verwarmen, drukkend geoordeeld. — In de vierde afdeeling hadden eenige leden voorts gewenscht, dat de accijns niet op 30 cents, maar op 26 cents het Nederlandsche mude was bepaald geworden, en dat de maatkolen alzo waren vermindert zonder verhooging van het kolengruis; dan dit vond hij aan flere leden zwaarigheid, omdat hierdoor de verhouding tusschen de belasting op den turf, als inlandsch product, en de belasting op de steenkolen, als vreemd product, zoude worden verstoord. Ter gelegenheid van het wets-ontwerp wordt door een lid gevraagd een staat: 1°. van het aantal tonnen turf, van de verschillende soorten in onderdeeling; 2°. van het aantal ingeslagene in de fabrieken, die $\frac{1}{2}$ vrijdom genieten, ook naar de soorten; 3°. van de ingevoerde mudden steenkolen over elke soort; 4°. van het aantal ingeslagene in de fabrieken, die vrijdom genieten; alles afzonderlijk over de jaren 1834, 1835 en 1836; dat lid wenschte de verhouding te kunnen beoordeelen van den accijns tot iedere ton of mud, ten einde zoo mogelijk de vrijdommen afgeschafte te zien, omdat, naar zijn gevoelen, met behoud van de opbrengt, vele onregtmatigheden zouden kunnen voorkomen worden. — In de vijfde afdeeling, eindelijk, is opgemerkt, dat het wenschelijker was deze wet eenigzins later te overwegen, opdat de belanghebbenden in de gelegenheid mogten zijn, *casu quod*, hunne belangen op dit speciale punt in te brengen. Eenige leden hebben in bedenking gegeven, of er overwegende redenen zijn, om, met gelijk doel, de waag- en niet levens de schaalkolen, die toch ook gruis afwerpen, met de maatkolen gelijk te stellen.

— Dit het thans gedrukte verslag van de bemoeijingen des genootschaps ter zedelijke verbetering van de gevangenen over den jare 1836, blijkt, dat gedurende dat jaar de zorg des genootschaps zich over een aantal van 2337 zoo crimineel als correctioneel veroordeelden heeft

uitgestrekt, 448 personen hebben gedeeld in het godsdienstig onderwijs en de zedelijke opleiding, van wege het genootschap verordend, zoowel door eene gepaste toespraak als door het lezen van nuttige of stichtelijke geschriften. 415 personen zijn in het lezen, schrijven en rekenen onderwezen, en aan 88 personen is eenige arbeid verschaft. Aan 244 ontslagenen is eene tijdelijke ondersteuning verleend; terwijl 73 personen aan een middel van bestaan zijn geholpen. Van deze laatsten hebben slechts 11 zich die hulp onwaardig betoond.

AMSTERDAM den 16^{den} November.

Beurs van 16 November.

Holland. 2 $\frac{1}{2}$ pCt. is à 53 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{8}$ tamelijk veel omgezet; 5 pCt. 101 $\frac{1}{2}$, 101 weinige postjes afgegeven; Kansbiljets 22 $\frac{1}{2}$ eenige honderde stukken verhandeld; oud Syndicaat bleef lusteloos, doordien er veel ter markt komt, de prijs was heden 93 $\frac{1}{2}$ a $\frac{1}{2}$; van nieuw zijn à 76 eenige stukken gedaan; Handelsmaatschappij tot den huidige verrekendingsdag gewild, en allengs van 164 $\frac{1}{2}$ tot 165 $\frac{1}{2}$ toe afgegeven; op het eind echter 165 $\frac{1}{2}$ gebleven; 5 pCt. Oost-Indië goed prijshoudend à 99 $\frac{1}{2}$; voor Spoorwegaandeelen bespeurde men eenige verkoopers; in Rotterdam was 118 $\frac{1}{2}$ de eerste prijs, in 117 de blijvende; op Haarlem vast 160 $\frac{1}{2}$ à 160.

Spanje. Eenige kleine commissiën, welke in Ardoins voor Belgische rekening bewerkstelligd zijn, deden aanvankelijk den prijs tot 20 $\frac{1}{2}$ klimmen; op het eind echter konde men niet meer dan 20 $\frac{1}{4}$ daarvoor bedingen. In niet-rentgevende schuld geene affaire.

Rusland. Oude en nieuwe Russen 104 $\frac{1}{2}$ à $\frac{1}{2}$; van 1831 en 1833 96 $\frac{1}{2}$ en iets à 96 $\frac{1}{2}$ gedaan; Roebels 66 $\frac{1}{2}$ afgegeven.

Oostenrijk. 5 pCt. Metalliek 100 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{8}$, voor Duitse rekening wat aangekocht.

Beurs van 16 November.

De fondsen-handel, welke heden niet beduidend was, geschiedde tot iets verminderde prijzen, doordien men gebrek aan genoegzame koopers bespeurde, welke toereikend zouden zijn de weinige posten, welke aangeboden werden op te nemen.

Fluctuatiën der prijzen:

Holland. 2 $\frac{1}{2}$ pCt. 52 $\frac{1}{2}$ à 53; 5 pCt. 101; Kansbiljetten 22 $\frac{1}{2}$; oud Syndicaat 93 $\frac{1}{2}$; nieuw 76; Handelsmaatschappij flauw en op den Rescontro van den 11^{den} Januarij op het eind à 164 $\frac{1}{2}$ afgegeven; 5 pCt. Oost-Indië 99 $\frac{1}{2}$; aandelen Spoorweg iets meerder aangeboden; op Haarlem 159 $\frac{1}{2}$, op Rotterdam 116 $\frac{1}{2}$ à 117.

Spanje. Ardoins 20 $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, bij weinig affaire.

In Russische en Oostenrijksche schuldbrieven bespeurde men weinig beweging en de prijzen bleven bijna geheel als gisteren.

NIJMEGEN, den 16^{den} November.

Ter vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van den Wel Ew. Zeer Geleerden Heer T. M. van Gulpen, is gisteren avond door den Ew. Kerkenraad der Hervormde Gemeente het volgende alphabetische 12tal Predikanten geformeerd:

J. Sikkens Boelens, te Wollega; H. W. Vollenhoven van Dalen, te Monticendam, J. G. van Griethuysen, te Sneek; J. P. van Harenarspel, te Wageningen; F. C. Hinlopen, te Beek en Ubbergen; A. C. de Jong, te Waardenburg; A. L. Kiers, te Griethoorn; C. Krabbe, te 's Heerenberg; A. van Maurik, te Ruurlo; R. Posthumes Mezes, te Rhenen; W. R. Vaa der, te Loenen aan de Vecht, en W. C. Wansleven, te Loobem.

Mengelwerk.

Hanoversche Revolutie.

De revolutie, welke de Koning van Hannover in zijn rijk heeft ondernomen, is allezins als een merkwaardig feit in de nieuwere geschiedenis te beschouwen. De gevolgen daarvan zullen voor het buitendijns reeds zoo zeer geschokte Europa misschien niet gering zijn, en niemand zal het wagen te bepalen, of zij minder zullen wezen dan die van de onderneming, waarbij KAREL X kroon en scepter verloren heeft. Gansch Duitschland toch ziet in de omverwerping van de Hanoversche constitutie eene verkrachting van het Duitse volkenrecht, en men moet ook erkennen, dat, als het zoo van de willekeur der Duitse vorsten kan afhangen, om over het *zijn* of *niet zijn* der landaansstellingen te beschikken, de achtenswaardige en op eenen hoogen graad van ontwikkeling staande Duitse inderdaad zal zijn zonder eenige regten. Het luttel deel van vrijheid, dat hem, na de ontzettende oorlogen tegen de heerschappij der willekeur, toegekend werd, zal hij dan ook niet eens meer als zijn eigendom mogen beschouwen, maar het zal zijn als een geleend goed, dat ieder oogenblik ten behoeve van vorstelijk welbehagen kan opgeëischt worden. Als hij dat bedenkt, zal hem gewis het bloed wel beginnen te koken, en het behoeft niet te verwonderen, als hij dan eenen blik werpt op zijnen gespierden arm en zich zelve afvraagt: is mij dezen te vergeefs geschonken?

Ziedaar, in weinige jaren, de tweede koninklijke grijsaard, die het waagt, in de volksingewanten te grijpen, zoo hij waant voor het heil eener kroon, welke zijn zwak hoofd niet, of niet dan hoogst moeilijk kan dragen. KAREL X telde 72 jaren, toen hij de beruchte ordonnantiën ondertekende, en ERNST AUGUST had den ouderdom van 66

jaren bereikt, toen hij de constitutie van *Hanover* den bodem insloeg. Het is, alsof de een na den ander zich ten taak heeft gesteld, om aan te toonen, dat de koninklijke spreuk: *De grijzigheid is eene sierlijke kroone*, niet op Koningen moet toegepast worden. KAREL X is zonder sierlijke kroon der grijzigheid, en ook beroofd van de koninklijke kroon, ten grave gedaald. Wie weet hoe het met ERNST AUGUST zal gesteld zijn, als zijn einde daar is. Wij willen niet vooruitloopen. Eene bijzonderheid zij nog opgeteekend, deze namelijk, dat ERNST AUGUST steun zoekt bij de onnadenkende gemeente, door haar vermindering van belastingen te belooven. Hij bezigt dus bij zijne revolutie dezelfde kunstgreep, welke de ergste volksmenners bij omkeeringen of pogingen tot omkeering van rijken of troonen te baat genomen hebben. Deze wordt dan tot eene koninklijke kunstgreep verheven? De Koningen der aarde mogen wel toezien! De volken laten zich niet aanhoudend bespotten!

Stilstand?

Er zijn verdienstelijke mannen, die onze gevoelens bestrijden; die geene, immers geene noemenswaardige herziening der grondwet verlangen; aan onmiddellijke verkiezingen vijandig zijn; in het godsdienstige elke nieuwe secte willen tegengaan, en de verdere ontwikkeling van nijverheid betreuren, bij gebrek van magt, om dezelve te bedwingen. — Ik heb mij menigmaal afgevraagd waaraan zulks kan zijn toe te schrijven, en meene ten minste eenigermate de redenen er van te hebben gevonden.

In het menschelijk leven komt een tijd, waarop men eene groote en vooral nieuwe werkzaamheid moet vaarwel zeggen; waarin rust niet alleen eene behoefte maar ook eene noodzakelijkheid wordt. Die rust is bij velen het oogmerk van het geheele leven, het punt waarop zij steeds het oog hebben gevestigd; dat denkbeeld wordt eene eigenschap, welke menigeen, ook bij de beschouwing der maatschappij, bij de beschouwing van godsdienstige begrippen en der zich meer en meer ontwikkelende nijverheid, niet kan op zijde schuiven; — van daar dat men bij de beoordeeling dezer voorwerpen zoo dikwijls hoort zeggen, wij zijn in een oogenblik van overgang, even alsof er was geweest een oogenblik van stilstand, en er weder een tijd van rust zoude aangebroken. — Dit is dwaling; noch in het staatkundige, noch in het godsdienstige, noch in de toepassing van het menschelijk verstand op landbouw, handwerk en handel is immer stilstand geweest, en waar die plaatselijk door het gezag werd voorgestaan en gehandhaafd, had achteruitgang plaats en werd de eerste grondslag gelegd tot schokken en omwenteling. — De onbeweeglijkheid ligt niet in de besluiten der Voorzienigheid omtrent deze aarde: de geschiedenis der godsdienstige gezindheden is daar, om het onwedersprekelijk te bewijzen. — Willen wij kortzigtige menschen dus wijselijk handelen, dan moeten wij onze instellingen zoo inrichten, dat zij zonder schokken wijziging toelaten en wij moeten het *triviale* gezegde: *eens moet er toch vastheid eens moet er toch een einde aan verbetering zijn* uit ons hoofd zetten. — Indien sommige onzer bestrijders dit deden, zouden zij wellicht begrijpen, dat wij, bij de reuzenschreden, die andere natiën in staatkundige en andere ontwikkeling doen, straffeloos niet achter kunnen blijven.

Een ander bezwaar tegen onze meeningen is gelegen in het denkbeeld, dat dezelve zullen leiden, om aan de hoogere standen allen invloed te ontnemen, aan behoeftige ongeleerden het gezag in handen te geven, en op de pijnhoopen van hetgeen bestaat een glazen paleis te stichten, 't welk wel tra in stukken zal breken. — Sommigen voegen er zelfs bij: nwe verkozenen door het volk zullen barrevoeters zijn, zonder zelfstandigheid, onbekwaam om aan het gezag het hoofd te bieden. — Over dat woord, *aan het gezag het hoofd bieden*, dat mij daar uit de pen vloeit, zal ik, misschien, eens een bijzonder artikel wijden; het komt niet te pas in eenen constitutionelen staat; — ik blijf thans bij mijn onderwerp.

Kunde, rijkdom en afkomst zullen altijd invloed uitoefenen en bij voorkeur zal het volk zeker hen noemen, die deze drie gaven verenigen; en waarom, omdat de mindere, wanneer hij hulp of verdediging behoeft, zich bij voorkeur tot zijne meerderen wendt. — Zie maar eens, wie de burger, ja de behoeftige kiest, wanneer hij raad behoeft; de rijke laat zich soms door betrekking, door gelijkheid van inzichten en andere bijkomende redenen leiden; de mindere heeft een bijzonderen *tact*, om alleen op zijn belang te zien en alle andere overweging op zijde te stellen. — En wie zal nu met meer klem zijne belangen voorstaan? de man zonder zedelijken en maatschappelijken invloed, of hij die beide vereenigt? Trouwens kiest men dan in *Engeland* of in *Frankrijk*, ja zelfs in *België*, daglooners, die niet kunnen lezen, noch schrijven? of staat onze natie zoo ver achter bij de Engelschen! de Franschen!! en de Belgen!!! Het een of het ander volgt uit de tegenwerping; het eerste is onwaar, het tweede ook, maar even daarom is de geheele tegenwerping ongegrond. — En zal nu eene meerdere vrijheid van godsdienst en van nijverheid sloopen al wat is? Ook hier zijn de blijken van het tegendeel alom-

zichtbaar; de vervolging heeft de secte der separatisten gevormd; de vrijheid heeft den abt HELSEN met zijne gemeente uit eene kerk op een zoldertje verplaatst; *Engeland* heeft in de laatste vijf en twintig jaren door steeds toenemende ontwikkeling van nijverheid deszelfs nationaal reventu verdubbeld, en eene toenemende vermindering van *prohibitie-* en *protectie-*regten heeft de opbrengsten ten behoeve der schatkist vermeerderd. — O mogt *Nederland* zich ook zulk een paleis stichten: het zal niet zijn van glas noch van kristal, maar van juweelen en brillanten.

D.

Daagt er eenig Overschiet op voor Oud-Nederland?

Koninklijke aanspraak, adres der Staten-Generaal en rede van den minister bij het indienen der begroting: ziedaar drie stukken, die, zich jaarlijks herhalende, ook nu weder het licht zagen, en die, mits men niet hangen blijve aan de doode letter, maar derzelve geest naar behooren vat, de staatkundige gesteldheid van den lande met gegrondheid doen te weten komen (1). Hoe is het dan geschapen met de Troothrede? — Ach! het is gebleken, dat geen ijdele of kortzigtige waan ons vermeersterd had, toen wij in de zeer ongunstige voorspelling deelden. Voorwaar zou het niemand passen, de plegtige verzekeringen van onzen beminden en hoogst geëerbiedigden Koning in eenigen den minsten twijfel te trekken: doch wij veroorloven het ons nogtans te zeggen, dat, bij gemis van de noodige toelichting, ons het verband wat raadselachtig voorkomt tusschen vriendschaps-blijken der Mogendheden, en verzachting der door den Belgischen opstand aan het Vaderland toegebrachte wonden; en dat wij den weldadigen invloed der tot hertoe gevolgde buitenlandsche staatkunde kwalijk beoordeelen kunnen, vermits ons de toegang ontzegd is tot de fijnere en hoogere staatsgeheimen. Wij betwisten het niet, dat er in de voormalige zuidelijke gewesten des rijks deze en gene ingezetenen, (wier getal denkkelijk zeer gering is in verhouding tot de bevolking) gevonden zullen worden, die, in verbinding met anderen uit de noordelijke provinciën, de vroegere orde van zaken terug verlangen, en die met welgevallen blikken zullen op de bestendige handhaving dier regten, krachtens welke, tijdens de kort op den val des wereldbeheerschers bestaande duchtige vrees voor verduwing van de Fransche veroveringszucht, Noord en Zuid schier eens ondanks aanëengekleisterd werden: wij geven ruimschoots toe, dat zaden van misnoegen en weerspannigheid tegen het gevestigde gezag, overal, waar ze wortels schieten, doorgaans vrage, ja vaak rampzalige vruchten teelen: doch wij voeden niettemin den wensch, dat de uit den Belgischen opstand voortgevloeide spanning geenszins treurig op geheel *Europa* terugwerken moge, en dat der Vorsten wijsheid, beleid en tijdig raadplegen met den zedelijken toestand, en de door gewoonte geheiligde begrippen hunner volken, het gevaar zullen weten af te wenden, overal waar zich dit min of meer dreigend komt toonen. — Wijders met betrekking tot diezelfde spanning voor *Nederland*, zoo laten wij deszelfs *Belgische* deel liefst onaanroerd, en zonder dat land juist in enig opzigt te verwenschen, valt het evenwel hard om aan te zien, dat hetzelfde, terwijl het krachtens het met de vijf hoven geslotene tractaat volkomen beveiligd en gedekt is, inniddels volop genot heeft van allergewichtigste zoo stoffelijke als (en vooral hierop denke men wat ernstiger na!) staatkundige voordeelen eener eindelooze verdraging van eindschikking dezerzijds. En wat het *Hollandsche* deel, ons *ware* Vaderland betreft, hiervan is enkel te zeggen, dat het in den naauweren zin thans van staatkundige zelfstandigheid beroofd is, al de lasten en bezwaren van het *status-quo* te torschen heeft, en, uit hoofde van het ontberen eener vrije handels-gemeenschap naar alle kanten, alsmede ter zake van ernstige moeilijkheden in het regtstreeks verbinden onzer *ontworpene* spoorwegen, met die van de naburige landen, wellicht op den langen duur winsten van onderscheiden aard zal moeten derven. — En indien wij meenen te durven beweren, dat het toch voornamelijk slechts hierop is, dat onzes erachtens nederkomen de, met bijzondere inzichten, zoo hoog opgevijzelde en door middel van gedienslige bladen tot zelfs diep in het buitenland uitgebazuinde vruchtgevolgen der volharding, dan vloeit louter uit onze pen de rondborstige en ongeveinsde taal der waarheid. Te midden echter der droevige onzekerheid, waarin *Oud-Nederland* gedompeld ligt, is het eenigermate bemoedigend, dat de wegens de getrouwe provinciën benoemde of gekozene Staten-Generaal ditmaal varig verlangden, dat de pogingen tot schikking *weldra* een gunstigen uitslag hebben mogen. Met dat al bestaat er ongelukkig niet veel grond, om zich te verheugen over de eenstemmigheid tusschen onzen dierbaren Koning en de Staten-Generaal, hoe aangenaam en troostelijk ons dezelve overigens dan ook voor ruim *zeven* jaren zou geweest zijn: want hij, die met hart en ziel het huis VAN ORANJE aanhangt, en den afval der Belgen inderdaad niet voor zoo bijzonder gelukkig houdt, zal met een pijnlijk gevoel zich te binnen brengen, dat zoo waarachtig de spreuk is: *Een-*

(1) De Redactie laat deze bewering geheel voor rekening van den Schrijver.

dragt maakt magt, het even zoo waarachtig is, dat de tweedragt zwak maakt, en dat de aanstootelijke houding, waarin vooral tegen het laast der vereeniging de noordelijke en zuidelijke afgevaardigden tegen over elkander stonden, en het middel om zich meestal van eene genoegzaam wisse zegepraal over de zuidelijke broeders te verzekeren, de in de gevolgen voor ons geliefd vorstelijk huis insgelijks allernoodlottigste kiemen van wrok en verbittering tusschen Hollanders en Belgen allengs tot rijpheid bragten. En elk, die, in welke betrekking ook op dit oogenblik nog geplaatst, destijds daar de onvoorzigtige hand in had, tastte terug in zijn eigen boezem, en het strekke hem ten allen tijde tot eene waarschuwendende les. — Edoch volmaakt onbeduidend, en ten eenemale strijdig met het zoo beteekenisvolle woordje *weldra*, zou het antwoord der Staten-Generaal op de staatkundige Troonrede zijn, zoo de Tweede Kamer ten volle had beëindigd het zeggen des ministers van finantiën, dat het niet in de magt van de regering staat, om, opzigtens de beëindiging der geschillen, eene enkele schrede voorwaarts te komen, en er zich geen ander redmiddel aanbiedt, dan onderworpen geloof te paren aan *gerecht* geduld, op der voorvaderen wijze, die, vóór dat zij hunnen (wen vergeve ons het zóó hatelijke woord) *opstand* tegen Spanje bekroond zagen, volle *tachtig* jaren hadden te kampen tegen haast soortgelijk geweld, als waaronder denklijk in zijner Excellentie's oog het Koninkrijk der Nederlanden thans gebukt gaat — Neen! zoo iets laat zich waarlijk haast kwalijk denken van de vertegenwoordigers wegens de getrouwe Provinciën, en het is dan ook aannemelijker te vermoeden, dat de Staten-Generaal wel eens van ter zijde bij hun antwoord indachtig konden geweest zijn aan zeker offer, hetwelk reeds zes jaren geleden graaf ORLOFF in naam des Russischen Keizers kwam afvragen, en welks weigering destijds de geboorte gaf aan het zoo bij uitnemendheid malsche manifest, een stuk waarin het *Journal de la Haye* en eene andere Courant, welke zich in hare grimmige spijt de platste taal en de schandelijkste persoonlijke aanvallen en beledigingen niet langer begint te schamen, de hulp en medewerking van dat magtige rijk met groote letters lezen kunnen.

Van die bewuste ministeriële rede kunnen wij niet wel afstappen, zonder aan te duiden, dat die rede het lieve Vaderland het rijk in zijn geheel voorstelt, en zich derhalve bij gevolgtrekking het binnenlandsche even zoo ver uitstrekt: want zulks uit het oog verliezende en het *vele* bederf en de *vele* vaderlandsche deugden (waarbij ligtelijk het een tegen het ander opging) slecht weg op *Oud-Nederland* toepassende, liep men groot gevaar, om zijne Excellentie valschelijk van onedelmoedigheid te betigten jegens een getrouw en braaf volk, welks vertegenwoordigers de mildheid hadden, om, ter wreking van eenen verkropten loon en noodwendige herstelling eener ongelukkige wapensmet, ter zoo goed als afgedwongene en toch in den grond onverpligte betaling der schulden van anderen, en ten dienste der ware of vermeende belangen van het hooggeschatte Koninklijke Huis, sedert 1830 achtereenvolgens besikbaar te stellen een leenings-kapitaal van over de twee honderd miljoen. Maar indien de Belgische provinciën dan moeten aangemerkt worden als werkelijk nog tot het binnenland behoorende, en dat bederf aldaar nog voor een zeer aanzienlijk deel herschapeu moet worden in zoogenaamde *vaderlandsche* deugden, en er alzoo (iets dat wij nimmer dan met de uiterste moeite zullen kunnen of willen gelooven) een streven plaats vond, om langs den weg van tegen-omwenteling al het gebeurde te niet te maken; dan zouden wij er zijne Excellentie bezwaarlijk mede kunnen gelukwenschen, dat hij den avond van zijn leven nog heeft willen toewyden aan de dienst van zulk een door den onweêrstaanbaren wil der gekroonde hoofden van *Europa* eigenhandig van een gescheurd Vaderland. O hoe gaarne wenschten wij niet de in de laatste jaren gebruikelijke en bovenal door des ministers voorganger met een voorbeeldeloos en onuitputtelijk vernuft en gansch behagelijke zalving aangewende *ministeriële* taal in eenen anderen zin te kunnen uitleggen: maar onze diepe overtuigdheid des zóó uiterst gewaagden gangs van zaken voor *Oud-Nederland*, en daarbij de misschien kwalijk berekende vervolgingen tegen dit blad, verplichten ons, om zóó en niet anders te schrijven. In de hoofdzaak immers heeft dit blad, in overeenstemming met den vernieuwden wensch der Staten-Generaal, slechts zijn vurig verlangen kenbaar gemaakt naar *mogelijke* en *denkbare* eindschikking; en toch wilde het noodlot, dat hetzelfde zich daardoor de ongenade van het gouvernement op den hals halen moest, en ten gevolge van den zóó bij uitatek vreemde maatregel, die hetzelfde trof, er zoo zwaar voor te boeten heeft. Ons lacht steeds eenigermate de hoop aan, dat gedacht gouvernement van zulk een' de vaderlandsliefde van elk doordenkend en helderziend Oud-Nederlander kwetsenden stap terugkomen zal, en, door langs dien weg achteblyke zaden voor ontvredenheid te smoren, een schitterend bewijs afliggen zal van de hooge innerlijke waarde der voorvaderlijke spreuk: *Endragt maakt magt*.

Leeuwarden, den 10^{den} November 1837.

Over de staatkundige gevoelens van Ambtenaren.

(Ingezonden).

Velen zijn nog van meening, dat het geen pas heeft, dat ambtenaren anders dan eene goedkeurende stem uithbrengen, bij de beoordeeling van de handelingen van het bestuur. Wij verschillen hemelsbree van dit gevoelen. Waar toch is zulks aan ambtenaren verboden? bij eene wet? bij hunne instructiën? Nergens. Rust er wellicht eene zedelijke zedelijke verplichting op hen, om, zoo zij de handelingen van het bestuur niet prijzen kunnen, ten minste een gehoorzaam stilzwij-

gen te bewaren? — Neen, het tegendeel is waar; ambtenaren hebben immers niet opgehouden burgers van den staat te zijn, en geen burger van den staat is gehouden te zwijgen, waar gevoel of pligt hem roepen om te spreken. Gewis, geen ambtenaar staat het te beoordeelen; of een maatregel, hem ter uitvoering opgedragen, al dan niet door hem zal worden uitgevoerd, zoo dezelve onder de werkzaamheden van zijn ambt behoort; daartoe heeft hij zich verbonden, daarvoor wordt hij betaald. Maar hij heeft zich nimmer verbonden, hij wordt nimmer betaald, om nog daarenboven zoodanigen maatregel te prijzen, of, zoo hij dezelve afkeuren mogt, het stilzwijgen te bewaren.

Is het ondankbaarheid te noemen, wanneer een ambtenaar het bestuur misprijst, terwijl hij zijne betrekking alleen als eene gunst van het bestuur heeft aan te merken? Maar dan is de oorzaak bij het bestuur zelf te zoeken; want op hetzelfde rust voorzeker de zedelijke verplichting niet uit gunst, maar uit hoofde van talenten tot ambtsbetrekkingen te verlieffen. Doch ook dan nog is het geene ondankbaarheid te noemen; maar juist hij, die, tot eenige betrekking geroepen, hetzij uit gunst, hetzij om zijne bekwaamheden, tegen beter weten aan en tegen eigen overtuiging, de handelingen van het bestuur prijst of een gedwongen stilzwijgen in acht neemt, komt te kort aan zijne pligten als burger van den staat; hij is, wat men noemt, omgekocht. Natuurlijk vloeit hieruit voort, dat hij, die getrouw de verplichtingen van zijn ambt vervult, maar naar overtuiging en waarheid durft spreken en afkeuren, waar het pas heeft, te edeler uitkomt, daar hij twee deugden beoefent, en die van ambtenaar, en die van burger. Want wanneer waren ooit twee deugden met elkander in strijd?

Is het nu dat zulk een ambtenaar gevaar loopt, daardoor in ongenade te raken, en van regelmatig bevordering te blijven verstoken; stelt hij nog zijne betrekking en zijn bestaan daardoor in de waagschaal, — dan wordt zijne deugd des te grooter, dan blinkt zijne belangstelling in 's lands welvaart des te schooner nit; en treft hem de ongenade eindelijk, dan is hem de achting van het volk verzekerd, dan is de kracht van het bestuur reeds verlamd.

Verre van ons dan, om de ambtenaren ergens ter wereld tot slaafsch zwijgers te willen vernederen; verre van ons, dat gevoelen bij ons van toepassing te willen maken, en van ons heir van ambtenaren een heir van zwijgers te vormen. Integendeel wenschen wij vurig, dat in dagen, waarin het van zoo veel belang kan zijn, niet te zwijgen, maar luide zijne stem te verheffen, ook onze ambtenaren sterkte mogen gevoelen, om, zonder om te zien, alleen de waarheid voor te staan!

Waterhoogte voor Keulen.

14 November: 9 voet, 10 duim.

15 November: 10 voet, 5 duim.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 16 Nov. 2 El 4 Palm 6 Duim; gewassen 13 Duim gevallen 0 D;
Den 17 Nov. 2 El 7 Palm 0 Duim; gewassen 21 Duim gevallen 0 D.

Advertentiën.

+ \$ + Degene, die vermeent recht te hebben op eene ZWARTE
+ + BONTTE MAAL, den 13^{den} dezer aangehouden,
\$ vervoege zich bij den Drukker der *Arnhemse Courant*,
vóór den 23sten November 1837; zullende dezelve daarna worden
verkocht.

MAGAZIJN VAN MOODES EN MANUFACTUREN.

De ondergeteekenden hebben het genoegen het geëerde publiek te berichten, dat zij de *MODELLEN VAN DAME SWINTER-HOEDEN* uit *Parijs* ontvangen hebben, als ook nieuwe *MUTSEN, COIFFURES, FESTONS FANTASIES*, enz.

Ook is hun Magazijn voorzien van een schoon en groot assortiment *ZIJDEN STOFFEN, MOUSELINE DE LAINE, PERCAL DE LAINE, THIBET* en *IMPRIME MERINOS, BAAJEN* en *FLANBELLEN*, als ook van een groot assortiment *FIJNE LAKENS* in alle kleuren; alles tegen zeer laag vast gestelde prijzen.
Arnhem, den 8sten November 1837.

BAHLMAN, en Comp.

** *GEBR. VERMANDE*, Boekverkoopers te *Hoorn*, hebben heden alom verzonden:

ALMANAK

VOOR

HOLLANDSCHE BLIJGEESTIGEN

VOOR 1838.

De Prijs is 60 centen. In karton en koker, verguld op snee f 1-20. Van de vorige Jaargangen zijn nog eenige Exemplaren te bekomen.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.